

Comparînd textul tradus cu originalul său, se poate constata: pe cînd în textul românesc se spune că biletele *le-a fost cumpărat*, deci se folosește o formă arhaică a mai-mult-ca-perfectului, în traducere, verbul auxiliar apare la forma lui de prezent (sú kúpené). Nu este însă vorba de vreo nerespectare a timpului. Exemplu *sú kúpené* este la diateza pasivă, în care caz el exprimă o *acțiune terminată*, iar nu în curs de desfășurare¹, și deci nu contravine originalului.

La fel de corectă este și traducerea celui de al doilea exemplu (ten si zabil octa). Dacă se iau în considerație elementele componente ale mai-mult-ca-perfectului perifrastic, (auxiliarul *a fi* urmat de participiu) desigur că mult mai apropiată formulei, *ala a fost ucis pe tată-său*, ar fi fost construcție *bol si zabil otca* (și nu *si zabil*). Acest timp (*bol si zabil*) este cunoscut în gramatica slovacă sub denumirea: *davnominulý čas*² și el ar fi corespuns accepțiunii textului original. Folosindu-se însă destul de rar și de regulă în texte vechi, traducătorului i s-a părut nepotrivit, și l-a evitat.

O construcție morfologică deosebită întîlnim la Caragiale și atunci cînd folosește *gerunziul în locul participiului trecut*. În *D-ale Carnavalului* se găsește acest fel de gerunziu. Spre ex.:

... Conțină oarbă?
Să mă fi cunosctînd?
(CO, I, p. 207).

... Slepý tanec?
Že by ma bol spoznal? (CV, II, p. 35).

Neconcordanța din original, dintre formă și conținut, l-a împiedicat pe traducător să folosească gerunziul (*spoznavajúc*)³. Formulată incorect, dar intenționat ironică, propozițiunea exprimă o acțiune presupusă, bănuită. Sesizată de traducător, propoziția a fost tradusă prin condiționalul trecut (*by ma bol spoznal*), care, spre deosebire de condiționalul prezent (*by ma spoznal*), are tocmai calitatea de a exprima o acțiune petrecută în trecut ca nesigură, bănuită⁴. În acest fel, traducerea păstrează întocmai sensul originalului, unde verbul fiind la prezuntiv⁵, a fost redat în limba slovacă printr-un mod asemănător: condiționalul optativ.

Eroii lui Caragiale folosesc uneori fraze lungi, fără legătură între ele, lipsite de un conținut logic, punctate cu pleonasme și nonsensuri⁶. Proprii

¹ Vezi în ac. privință, Eugen Pauliny, *Kratká gramatika slovenská*, Bratislava SPN, 1960, p. 107.

² Vezi, Eug. Pauliny, *op. cit.*, p. 108.

³ Ca și în limba română, în limba slovacă subiectul gerunziului nu poate fi diferit de subiectul propoziției decît cînd ambele sint exprimate, sau cînd reiese clar care este obiectul fiecăruia din cele două verbe. Vezi, în această privință, *Gramatica limbii române*, București, Editura Academiei R. S. România, 1966, ediția a II-a vol. I, p. 232 și Eug. Pauliny, *op. cit.*, p. 109.

⁴ Cf. Eug. Pauliny, *op. cit.*, p. 109.

⁵ Cf. exemplul tipic de prezuntiv *oi fi mirosind*, folosit tot de Caragiale, citat și de *Gramatica limbii române*, vol. I, p. 223.

⁶ Vezi și Șerban Cioculescu, *Din tipologia lui Caragiale*, în culegerea «Limbă și literatură», vol. VIII, București, 1964, p. 286.